

PATVIRTINTA
Šilutės rajono savivaldybės tarybos
2026 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T1-

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO
2025 M. VEIKLOS ATASKAITA**

Šilutė
2026 m.

ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2025 M. VEIKLOS ATASKAITA

I SKYRIUS. BENDRA INFORMACIJA

Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) – Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. T1-504 įsteigta ir 2008 m. liepos 9 d. įregistruota Juridinių asmenų registre biudžetinė įstaiga, skirta visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti. Biuras savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, kitais teisės aktais ir Biuro nuostatais.

Biuro vykdomos funkcijos ir priemonės:

I. Valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos (bazinės paslaugos).

1. Visuomenės psichikos sveikatos priežiūra, psichikos ir elgesio sutrikimų profilaktika.

1.1. 2025 m. savivaldybės gyventojams vykdytos psichikos sveikatos stiprinimo veiklos: organizuoti mokymai, paskaitos ir praktiniai užsiėmimai emocinės gerovės, streso valdymo ir savižudybių prevencijos temomis. Koordinuotas savižudybių prevencijos algoritmo taikymas savivaldybėje, teiktos priklausomybių konsultanto paslaugos.

2. Sveikatos stiprinimo ir prevencijos veiklos ugdymo įstaigose.

2.1. **Lėtinių neinfekcinių ligų bei traumų profilaktika.** Organizuotos fizinio aktyvumo, sveikos mitybos ir žalingų įpročių prevencijos veiklos mokiniams. Vykdytos traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencijos priemonės.

2.2. **Užkrečiamųjų ligų profilaktika.** Vykdytas švietimas apie asmens higieną, skiepijimą svarbą ir infekcijų plitimo prevenciją. Epidemiologinių situacijų metu teiktos rekomendacijos ugdymo įstaigoms.

2.3. **Mokinių asmens (įskaitant sveikatos) duomenų analizė.** Analizuoti mokinių sveikatos rodikliai, vertintos sveikatos pažymos, teiktos išvados ir rekomendacijos ugdymo įstaigų bendruomenėms.

2.4. **Pirmosios pagalbos koordinavimas ir teikimas.** Užtikrintas pirmosios pagalbos organizavimas ugdymo įstaigose, vykdyti pirmosios pagalbos mokymai bendruomenėms.

2.5. **Mokinių maitinimo organizavimo priežiūra.** Vykdyta mokinių maitinimo atitikties teisės aktų reikalavimams priežiūra, teiktos rekomendacijos dėl sveikatai palankesnio maitinimo.

2.6. **Mokyklos aplinkos rizikos veiksnių vertinimas.** Vertinti mokyklų aplinkos veiksniai (mikroklimatas, apšvietimas, ergonomika ir kt.), teikti siūlymai saugios ir sveikatai palankios aplinkos gerinimui.

3. Visuomenės sveikatos stiprinimas bendruomenėje.

3.1. **Lėtinių neinfekcinių ligų bei traumų profilaktika.** Organizuotos sveikatos stiprinimo programos bendruomenei: fizinio aktyvumo užsiėmimai, sveikos gyvensenos skatinimas, prevencinės akcijos.

3.2. **Užkrečiamųjų ligų profilaktika.** Vykdytos informavimo kampanijos apie užkrečiamųjų ligų prevenciją, bendradarbiauta su sveikatos priežiūros įstaigomis valdant epidemiologines situacijas.

3.3. **Visuomenės sveikatos stebėseną.** Rinkti ir analizuoti savivaldybės gyventojų sveikatos rodikliai, rengtos ataskaitos, teikti pasiūlymai savivaldybės administracijai.

4. Kitos veiklos.

4.1. **Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas.** Biuro specialistai dalyvavo kvalifikacijos tobulinimo mokymuose, seminaruose ir konferencijose.

4.2. **Sveikatos raštingumo didinimas.** Vykdytos informavimo kampanijos ir viešinio veiklos, parengta ir platinta informacinė medžiaga gyventojams.

II. Savarankiškosios visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos.

1. Strateginių priemonių įgyvendinimas.

1.1. Biuras įgyvendina Savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginės plėtros ir (ar) veiklos planuose numatytas visuomenės sveikatos priemones, atsižvelgdamas į vyraujančias visuomenės sveikatos problemas.

1.2. Biuras dalyvauja įgyvendinant valstybines visuomenės sveikatos programas ir tarpinstitucinius veiklos planus.

1.3. Biuras dalyvauja Šilutės rajono savivaldybės darbo grupių ir komisijų veikloje.

2. Socialinių partnerių įtraukimas.

2.1. Biuras aktyviai įtraukia socialinius partnerius į visuomenės sveikatos stiprinimo veiklą.

3. Privalomųjų mokymų kursai ir mokamos paslaugos.

3.1. Organizuojami privalomieji higienos įgūdžių mokymai.

3.2. Organizuojami privalomieji pirmosios pagalbos mokymai.

3.3. Organizuojami privalomieji mokymai apie alkoholio, narkotinių ir psichotropinių bei kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikį žmogaus sveikatai.

4. Valgiaraščių sudarymas.

4.1. Visuomenės sveikatos specialistas, dirbantis sveikos mitybos skatinimo srityje, sudaro perspektyvinius ir pritaikyto maitinimo valgiaraščius švietimo įstaigoms, kurios pačios organizuoja mokinių maitinimą.

III. Projektai.

1. Biuras projektų veiklas vykdo savarankiškai ir bendradarbiaudamas su Higienos institutu bei Šilutės rajono savivaldybe.

II SKYRIUS.

ĮSTAIGOS VEIKLOS REZULTATAI

1. Mokinių sveikatos priežiūra. Visuomenės sveikatos specialistai, vykdančios sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose, nuosekliai įgyvendina mokinių sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos priemones, vykdo mokinių sveikatos būklės stebėseną, analizuoja sergamumą ir kitus sveikatos rodiklius, teikia konsultacijas mokyklų bendruomenėms sveikatinimo klausimais bei prisideda prie sveikatai palankios aplinkos kūrimo. Specialistai rengia ir skleidžia mokomąją bei informacinę medžiagą sveikatos stiprinimo temomis, įgyvendina užkrečiamųjų ligų prevencijos priemones, koordinuoja pirmosios pagalbos teikimą, suteikia pirmąją pagalbą ir organizuoja mokymus bendruomenei. Taip pat prižiūri mokinių maitinimo organizavimą – vertina jo atitiktį teisės aktų reikalavimams (vykdo savikontrolę), siekiant užtikrinti kokybišką ir sveikatai palankų maitinimą mokyklose. Sveikatos priežiūra ugdymo įstaigose vykdoma vadovaujantis mokyklų sveikatos priežiūros veiklos planais, kurie yra sudėtinė mokyklų metinių veiklos planų dalis ir skelbiami ugdymo įstaigų interneto svetainėse. Vadovaujantis visuomenės sveikatos priežiūros ugdymo įstaigoje tvarkos aprašu, visuomenės sveikatos specialistai, vykdančios sveikatos priežiūrą mokykloje, atlieka toliau nurodytas funkcijas (žr. 1 lent.).

1 lent. Visuomenės sveikatos specialisto, vykdančio sveikatos priežiūrą mokykloje, funkcijos

Veiklos sritis	Pagrindinės funkcijos	Poveikis / rezultatas
Sveikatos stebėseną 	<ul style="list-style-type: none"> Mokinių sveikatos duomenų tvarkymas ir analizė; Mokinių gyvenamosios stebėseną; Sveikatos žinių ir sveikatos raštingumo poreikio vertinimas. 	<ul style="list-style-type: none"> Laiku nustatomos sveikatos rizikos; Tikslingai planuojamos prevencinės priemonės.
Sveika ir saugi aplinka 	<ul style="list-style-type: none"> Mokyklos aplinkos rizikos veiksnių vertinimas; Mokinių maitinimo organizavimo priežiūra; Mokinių asmens higienos 	<ul style="list-style-type: none"> Sveikatai palankios ugdymosi sąlygos; Mažesnė aplinkos keliamo rizika.

Veiklos sritis	Pagrindinės funkcijos	Poveikis / rezultatas
	vertinimas ir skatinimas.	
Sveikatos stiprinimas ir švietimas 	<ul style="list-style-type: none"> Sveikatos stiprinimo veiklų planavimas ir įgyvendinimas; Sveikatos švietimas mokyklos bendruomenei; Siūlymų teikimas mokyklos administracijai. 	<ul style="list-style-type: none"> Didėjantis sveikatos raštingumas; Formuojami sveikos gyvensenos įpročiai.
Pagalba ir prevencija 	<ul style="list-style-type: none"> Pirmosios pagalbos teikimas ir koordinavimas; Pagalba mokiniams, sergantiems lėtinėmis ligomis; Užkrečiamųjų ligų prevencija ir kontrolė. 	<ul style="list-style-type: none"> Laiku suteikta pagalba; Sumažinta užkrečiamųjų ligų plitimo rizika.
Bendradarbiavimas su bendruomene 	<ul style="list-style-type: none"> Konsultacijos mokinių tėvams (globėjams); Išvadų ir pasiūlymų teikimas bendruomenei; Dalyvavimas Vaiko gerovės komisijos veikloje. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompleksinis požiūris į vaiko gerovę.

2. Sveikatos kabinetų atnaujinimas. 2025 m. atnaujintas sveikatos kabinetas Šilutės lopšelyje-darželyje „Raudonkepuraitė“ – patalpa aprūpinta naujais baldais, sudarant patogesnes ir funkcionalesnes darbo sąlygas.

Šilutės lopšelyje-darželyje „Žvaigždutė“ įrengtas atskiras sveikatos kabineto patalpos vienetas. Iki įrengimo įstaigoje atskiro sveikatos kabineto nebuvo – visuomenės sveikatos specialistas dirbo metodiniame kabinete, todėl darbo sąlygos neatitiko higienos normų reikalavimų. Įrengus atskirą kabinetą, užtikrinta tinkama infrastruktūra sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti.

Atsižvelgiant į augančią psichologinės gerovės paslaugų paklausą, Biure identifikuotas poreikis įrengti papildomą individualaus konsultavimo erdvę. Šiam tikslui pritaikytos bendro naudojimo patalpos: suformuoti du kabinetai, skirti psichologiniam konsultavimui bei asmens sveikatos rodiklių nustatymui. 2026 m. planuojama pilnai užbaigti jų aprūpinimą reikiama įranga.

Taip pat Biure įrengtas automatinis išorinis defibriliatorius (AED), kuris yra svarbus ne tik siekiant užtikrinti greitesnę ir efektyvesnę pirmosios pagalbos suteikimo galimybę kritinėse situacijose, bet ir veiks kaip metodinė priemonė pirmosios pagalbos mokymų metu – leidžianti praktiškai demonstruoti AED naudojimą ir stiprinti gyventojų bei darbuotojų pasirengimą reaguoti į gyvybei pavojingas būkles.

3. Visuomenės sveikatos stebėseną. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-1203, išanalizuoti unifikuoti visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai ir parengta Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2024 m. ataskaita, pateikta Šilutės rajono savivaldybės administracijai ir Higienos institutui.

Tikslinė grupė	Rekomendacijos kryptis	Esmė
Politikos formuotojams	Tuberkuliozės (TB) kontrolė	Tikslinis finansavimas ir tarpsektorinis bendradarbiavimas; kontaktų ištyrimas; prieinami tyrimai rizikos grupėms; socialinė parama gydymo laikotarpiu.
Politikos formuotojams	Žarnyno infekcijų mažinimas	Vandentvarkos/nuotekų infrastruktūros atnaujinimas; higienos sąlygų gerinimas ugdymo įstaigose; maisto tvarkymo kontrolės stiprinimas.
Politikos formuotojams	Prevencinių programų tęstinumas	Užtikrinti stabilų vėžio ir ŠKL prevencinių programų finansavimą bei tęstinumą.
Politikos formuotojams	Cukrinio diabeto valdymas	Kurti savivaldybės lygio diabeto valdymo modelį pirminėje grandyje; užtikrinti reikalingų paslaugų prieinamumą ir finansavimą.
Specialistams	TB valdymas	Nuoseklus kontaktų ištyrimas; tikslinė rizikos grupių patikra; pacientui palanki gydymo priežiūra (psichologinė/socialinė pagalba, priminimai).
Specialistams	Cukrinio diabeto valdymas	Grupiniai ir individualūs savivaldos mokymai (mityba, fizinis aktyvumas, glikemijos savikontrolė), įtraukiant šeimos narius.
Specialistams	Žarnyno infekcijų profilaktika	Standartizuotos rankų higienos programos darželiuose ir mokyklose; periodiniai maisto tvarkytojų mokymai.
Specialistams	Prevencinių programų įgyvendinimas	Aktyvus neatvykstančiųjų kvietimas (skambučiai, SMS, laiškai); aiški komunikacija apie programos naudą ir individualią riziką.

4. Bazinės visuomenės sveikatos paslaugos. 2025 m. bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų plano įgyvendinimas. 2025 m. Šilutės r. sav. visuomenės sveikatos priežiūros bazinės paslaugos pasižymėjo itin aukšta aprėptimi ir paklausa: reikšmingai viršyti mokinių sveikos mitybos (162 proc.) ir traumų prevencijos (183 proc.) rodikliai, bendruomenėje išplėstos fizinio aktyvumo (iki 167 proc. ir 130 proc.) bei traumų prevencijos (202 proc.) veiklos. Psichikos sveikatos srityje užtikrintas paslaugų prieinamumas – ankstyvosios intervencijos programą baigė 121 proc. planuotos apimties jaunuolių, priklausomybių konsultacijomis pasinaudojo 251 proc. planuotų asmenų. Informacijos sklaida pasiekė rekordinius mastus (170 proc.), o teisės aktų nustatytos kontrolės ir vertinimo veiklos (maitinimas, aplinkos rizikos veiksniai) įgyvendintos 100 proc.

4.1. Psichikos sveikatos stiprinimas.

Ankstyvoji intervencija jaunuoliams (12–18 m.):

- Programą baigė 23 asmenys (planas 19) – 121 proc.
- Programą baigusią dalis – 121 proc. (planas 90 proc.) – 134 proc.
- Vertinimas: rodikliai viršyti dėl didesnio tikslinės grupės poreikio ir efektyvaus nukreipimo į paslaugas.

Priklausomybės konsultantų paslaugos (18 m. ir vyresni):

- Apsilankymų skaičius – 500 – 100 proc. (užtikrintas planuotas paslaugų intensyvumas).
- Asmenų, gavusių konsultacijas – 251 (planas 100) – 251 proc.
- Vertinimas: aukštas paslaugos pasiekiamumas, rodiklis viršytas dėl didelio gyventojų susidomėjimo ir poreikio.

Savižudybių prevencija (nuo 16 m.):

- Baziniai mokymai: 265 dalyviai – 100 proc.
- Intervencijos mokymai: 45 dalyviai – 100 proc.
- Vertinimas: užtikrinta planuota gyventojų mokymų apimtis ir kompetencijų stiprinimas.

Psichologinės gerovės paslaugos (visi gyventojai):

- Suteikta 1 684 paslaugos (planas 1 639) – 103 proc.
- Vertinimas: stabilus paslaugų teikimas ir paklausos atliepimas.

Savižudybių prevencijos koordinatoriaus veikla:

- Darbo valandos – 1 053 val. (planas 900) – 117 proc.
- Vertinimas: sustiprintas koordinavimas ir reagavimas į situacijas, didintas veiklų intensyvumas.

4.2. Sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymas ugdymo įstaigose.

Sveikos mitybos skatinimas (mokiniai)

- Dalyvių – 5 631 (planas 3 479) – 162 proc.
- Užsiėmimų – 290 (planas 241) – 120 proc.
- Vertinimas: dėl didelio mokinių susidomėjimo didintas užsiėmimų skaičius, pasiekta itin plati aprėptis.

Programa tėvams „Neįtikėtini metai“:

- Programą baigė 33 dalyviai (planas 30) – 110 proc.
- Vertinimas: sėkmingai stiprintos tėvystės kompetencijos, viršyta planuota apimtis.

Sveikatą stiprinančių / aktyvių mokyklų plėtra:

- Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklas: 43 proc. (planas 46 proc.) – 94 proc.
- Aktyvių mokyklų tinklas: 7 proc. (planas 10 proc.) – 70 proc.

- Vertinimas: rodikliai nepasiekti pilna apimtimi; reikalingas papildomas įstaigų motyvavimas, aktyvesnė komunikacija ir individualus darbas su mokyklų bendruomenėmis (tikslas – didinti įsitraukimą į tinklus). Svarbu paminėti, kad sprendimą dėl įsitraukimo į tinklą priima švietimo įstaiga, todėl Biuras neturi tiesioginės įtakos rodiklio pasiekimui.

Traumų ir sužalojimų prevencija (mokiniai):

- Dalyvių – 6 349 (planas 3 479) – 183 proc.
- Užsiėmimų – 383 (planas 292) – 131 proc.
- Vertinimas: ryškiai išaugęs poreikis, todėl veiklos išplėstos.

Burnos higienos ugdymas (mokiniai):

- Dalyvių – 3 751 (planas 3 479) – 108 proc.
- Užsiėmimų – 270 (planas 245) – 110 proc.
- Vertinimas: užtikrintas nuoseklus burnos higienos įgūdžių formavimas.

Pagalba mokinių savirūpai (lėtinės ligos):

- Pagal poreikį suteikta pagalba 16 mokiniams – 100 proc.
- Vertinimas: užtikrintas individualus reagavimas ir savirūpos koordinavimas ugdymo

įstaigose.

Užkrečiamųjų ligų profilaktika (mokiniai):

- Dalyvių – 3 820 (planas 3 479) – 110 proc.
- Užsiėmimų – 259 (planas 247) – 105 proc.
- Vertinimas: veiklos sustiprintos, siekiant didinti atsparumą klaidingai informacijai ir

formuoti prevencinius įpročius.

Mokinių sveikatos duomenų analizė:

- Pažymėjimai (forma Nr. 027-1) peržiūrėti pagal poreikį – 100 proc.
- 29 kartus teiktos išvados/rekomendacijos mokyklų vadovams ar atsakingiems darbuotojams – 100 proc.

- Vertinimas: užtikrintas savalaikis informacijos panaudojimas sprendimams mokyklose.

Pirmosios pagalbos koordinavimas ir teikimas:

- 1 939 pirmosios pagalbos atvejai – 100 proc. (pagal poreikį).
- 1 703 konsultacijos mokyklų bendruomenei – 100 proc.
- Vertinimas: labai didelė praktinė apimtis rodo paslaugos svarbą ir nuolatinį poreikį.

Mokinių maitinimo organizavimo priežiūra:

- 567 patikrinimai – 100 proc. (pagal teisės aktų reikalavimus).
- Vertinimas: užtikrintas teisės aktų laikymosi stebėjimas ir kokybės kontrolė.

Mokyklos aplinkos rizikos veiksnių vertinimas:

- 76 vertinimai – 100 proc. (pagal teisės aktų reikalavimus).
- Vertinimas: sistemingai užtikrinta saugi ugdymo aplinka.

4.3. Visuomenės sveikatos stiprinimas bendruomenėje ir stebėseną.

Sveikos mitybos įgūdžių stiprinimas (gyventojai).

- 425 dalyviai (planas 282) – 151 proc.
- 24 užsiėmimai (planas 19) – 126 proc.
- Vertinimas: didelis gyventojų įsitraukimas – veiklos išplėstos.

„Rakto skylutės“ žymėjimo plėtra (gyventojai):

- Sveikatai palankesnių produktų skaičius: 9 (planas 1) – 900 proc.
- Vertinimas: reikšmingas pokytis, rodantis didėjančią sveikesnių pasirinkimų pasiūlą

ir matomumą.

Traumų ir sužalojimų prevencija (gyventojai):

- 323 dalyviai (planas 160) – 202 proc.
- 22 užsiėmimai (planas 14) – 157 proc.
- Vertinimas: bendruomenės poreikis didėjo, todėl didintas veiklų skaičius.

Fizinio aktyvumo skatinimas (18–64 m.):

- 100 dalyvių (planas 60) – 167 proc.
- 143 užsiėmimai (planas 120) – 119 proc.
- Vertinimas: veiklos itin paklausios, pasiekta didelė aprėptis.

Fizinio aktyvumo skatinimas (65 m. ir vyresni):

- 65 dalyviai (planas 50) – 130 proc.
- 127 užsiėmimai (planas 100) – 127 proc.
- Vertinimas: sėkmingai įtraukta vyresnio amžiaus grupė, užtikrintas reguliarumas.

ŠKL ir cukrinio diabeto prevencija:

- Programą baigė 58 asmenys (planas 55) – 105 proc.
- Užsiėmimų įvyko 18 (planas 34) – 53 proc.
- Vertinimas: dalyvių rezultatai pavyko pasiekti, tačiau užsiėmimų skaičius

neįgyvendintas dėl objektyvių organizacinių priežasčių; rekomenduojama 2026 m. stiprinti planavimą, partnerystes ir grupių komplektavimą.

Burnos higiena (gyventojai):

- 75 dalyviai (planas 40) – 188 proc.
- 3 užsiėmimai (planas 4) – 75 proc.
- Vertinimas: didelė paklausa, bet mažesnis užsiėmimų skaičius – tikslinga peržiūrėti

organizavimo grafiką, kad apimtų atitiktą poreikį.

Užkrečiamųjų ligų profilaktika (gyventojai):

- 103 dalyviai (planas 100) – 103 proc.
- 8 užsiėmimai (planas 3) – 267 proc. (organizuoti papildomi mokymai atsiradus poreikiui).

- Vertinimas: lankstus reagavimas į situaciją ir aktyvus visuomenės informavimas.

Visuomenės sveikatos stebėseną.

- Parengta 1 ataskaita – 100 proc.
- Vertinimas: užtikrintas stebėsenos tęstinumas.

4.4. Kita veikla.

Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas:

- Ugdymo įstaigose dirbančių specialistų kvalifikaciją kėlė 17 (100 proc.).
- Kitų specialistų kvalifikaciją kėlė 6 (100 proc.).
- Kitų Biuro darbuotojų kvalifikaciją kėlė 3 (100 proc.).
- Vertinimas: išlaikytas aukštas profesinio tobulėjimo lygis visose darbuotojų grupėse.

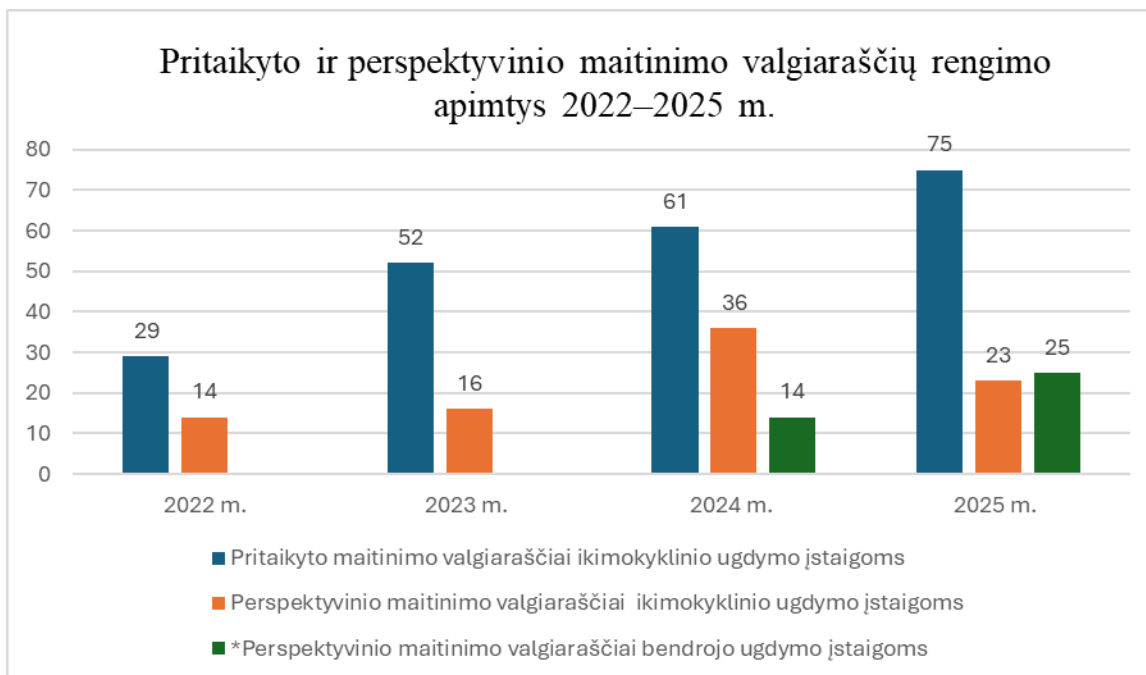
Sveikatos raštingumo didinimas (informacijos sklaida):

- Informacijos pateikčių 1 051 (planas 620) – 170 proc.
- Vertinimas: rodiklis viršytas dėl padidėjusio poreikio operatyviai informuoti tikslines auditorijas apie aktualius pokyčius, renginius ir paslaugas; sustiprintas komunikacijos intensyvumas.

5. Savarankiškos visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos – valgiaraščių rengimas.

Subalansuota ir vaikų amžiui bei poreikiams pritaikyta mityba yra vienas esminių veiksnių, užtikrinančių vaikų sveikatą, augimą ir gerovę. Ugdymo įstaigose maitinimas organizuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintu Maitinimo tvarkos aprašu, nustatančiu privalomus reikalavimus maisto produktų kokybei ir kiekiui, patiekalų sudėčiai bei mitybos subalansavimui, siekiant užtikrinti saugų ir visavertį vaikų maitinimą.

Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure visuomenės sveikatos specialistas, dirbantis sveikos mitybos skatinimo srityje, įgyvendina savarankiškas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas – organizuoja perspektyvinių ir individualių (pritaikyto maitinimo) valgiaraščių rengimą Šilutės rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigoms. Nuo 2024 m. rugsėjo mėn. ši veikla išplėsta ir bendrojo ugdymo įstaigoms: Vainuto gimnazijai ir Žemaičių Naumiesčio gimnazijai, o 2025 m. pradėtas valgiaraščių rengimas ir Žibų pradinei mokyklai.

1 pav. Valgiaraščių rengimo apimtys, 2022 – 2025 m.

*Bendrojo ugdymo mokyklose perspektyviniai valgiaraščiai rengiami atskiroms amžiaus grupėms (7–10 m. ir 11 m. bei vyresniems mokiniams) ir diferencijuojami pagal nemokamą bei mokamą maitinimą. Atskirai sudaromi valgiaraščiai vaikų dienos centrus lankantiems vaikams ir vasaros stovykloms, užtikrinant, kad dienos metu patiekiami patiekalai nesikartotų. Valgiaraščiai koreguojami atsižvelgiant į ugdymo įstaigų pateiktus prašymus ir pastabas.

2022–2025 m. laikotarpiu fiksuojamas nuoseklus tiek perspektyvinių, tiek pritaikyto maitinimo valgiaraščių skaičiaus augimas. Ypač reikšmingai didėjo pritaikyto maitinimo valgiaraščių apimtys – nuo 29 (2022 m.) iki 75 (2025 m.). Ikimokyklinio ugdymo įstaigose perspektyvinių valgiaraščių skaičius 2024–2025 m. išaugo daugiau nei dvigubai, atspindėdamas didėjančią dėmesį mitybos planavimo kokybei, vaikų individualiems mitybos poreikiams, sveikatos būklei, alergijoms ir kitiems mitybos sutrikimams. Augantis valgiaraščių rengimo ir keitimo poreikis siejamas su siekiu užtikrinti patiekalų įvairovę, atsižvelgti į sezoniškumą, ugdymo įstaigų pastabas bei mažinti maisto švaistymą.

Kartu su patvirtintais valgiaraščiais ugdymo įstaigoms pateikiamos patiekalų technologinės kortelės, kuriose nurodyti gamybos aprašymai, sudėtis ir maistinė vertė. Šiuo metu kiekvienai ugdymo įstaigai vidutiniškai yra parengta po 200–300 technologinių kortelių, pritaikytų konkrečiai įstaigai sudarytiems valgiaraščiams, ir jos naudojamos užtikrinant kokybišką bei saugų patiekalų gamybos procesą.

6. **Simbolis „Rakto skylutė“** ir toliau išlieka reikšminga priemone, skatinančia gyventojus rinktis sveikatai palankesnius maisto produktus. Šiuo ženklu žymimi gaminiai atitinka nustatytus mitybos kriterijus: juose ribojamas pridėtinio cukraus, druskos, sočiųjų ir transriebalų

kiekis, nenaudojami maisto saldikliai, o augalinės kilmės produktuose išsaugoma natūrali maistinė vertė. Tai padeda vartotojams lengviau orientuotis kasdienėje pasirinkimų aplinkoje ir priimti sveikatai palankesnius sprendimus.

2025 m. Šilutės rajono savivaldybėje „Rakto skylutė“ ženklų pažymėtų produktų asortimentas išplėstas, įtraukiant MB „Šalčio skoniai“ šaltyje džiovintus vaisius ir uogas. „Šalčio skoniai“ – šeimos verslas, kuriantis gaminius iš natūralių žaliavų. Gamybos procesas atliekamas rankomis, užtikrinant dėmesį kokybei ir atsakingam paruošimui. Įmonės siekis – pasiūlyti patogų būdą kasdienėje mityboje vartoti daugiau vitaminų ir kitų vertingųjų medžiagų ne tik sezono metu.

Šaltyje džiovinti produktai išsiskiria tuo, kad džiovinimo metu išsaugoma didžioji dalis natūralių vitaminų, mineralinių medžiagų ir maistinių skaidulų, o gamyboje nenaudojami papildomi cukrūs ar konservantai. Dėl šių savybių jie tinka vaikų ir suaugusiųjų mitybai, gali būti naudojami kaip sveikesnis užkandis ar patiekalų sudedamoji dalis.

2025 m. „Rakto skylutė“ simboliu naujai pažymėti „Šalčio skoniai“ produktai:

- šaltyje džiovintos braškės;
- šaltyje džiovintos avietės;
- šaltyje džiovintos vyšnios;
- šaltyje džiovintos gervuogės;
- šaltyje džiovinti ananasai;
- šaltyje džiovinti melionai;
- šaltyje džiovinti bananai;
- šaltyje džiovinti obuoliai;
- šaltyje džiovintos kriaušės.

Šių produktų įtraukimas prisideda prie sveikesnių mitybos pasirinkimų skatinimo, ypač ugdymo įstaigose ir šeimose, bei plečia vietos gyventojams prieinamų kokybiškų ir maistingų maisto produktų asortimentą.

7. Mokamos paslaugos. Nuo 2019 m. Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras organizuoja šiuos privalomuosius mokymo kursus: privalomąjį higienos įgūdžių mokymą, privalomąjį pirmosios pagalbos mokymą ir privalomąjį mokymą apie alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikį žmogaus sveikatai.

Nuo 2025 m. liepos 1 d. parengta nauja mokymo programa A3, skirta vairuotojams, kurie dėl lengvo neblaivumo (nuo 0,41 iki 1,5 promilės) prarado teisę vairuoti transporto priemonę. Programa A3 privaloma tik tiems asmenims, kuriems teismo ar policijos sprendimu paskirta administracinio poveikio priemonė – draudimas vairuoti transporto priemones, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai (alkoblokai). Baigus mokymus išduodamas pažymėjimas yra būtinas kreipiantis į „Regitrą“ (ar policiją) dėl vairuotojo pažymėjimo susigrąžinimo, taikant atitinkamą apribojimą dėl

alkobloko. Šis pažymėjimas taip pat gali būti reikalingas teisme, jei siekiama sutrumpinti teisės vairuoti atėmimo laikotarpį.

2025 m. buvo išduotas 651 pirmosios pagalbos žinių atestavimo pažymėjimas, 472 higienos įgūdžių pažymėjimai ir 34 pažymėjimai apie mokymus alkoholio ir narkotikų žalos žmogaus sveikatai tema.

Iš mokamų paslaugų gautos lėšos panaudotos Biuro veiklos užtikrinimui ir vykdomų veiklų organizavimui: įsigyta įranga karštiesiems gėrimams (perkolatorius ir karštų gėrimų aparatas), suorganizuotos dvi edukacijos darbuotojams, įsigyta atributika darbuotojams (polo marškinėliai su logotipu), apmokėtos vizualizacijos/dizaino ir fotografavimo paslaugos viešinimui, nupirktos smulkios darbo priemonės (telefono dėklas ir ekrano apsauga), taip pat pagerinta materialinė bazė – įsigytos durys ir langai, įrengiant du naujus kabinetus, bei nupirkta spinta.

Taip pat 2025 m. buvo atnaujintos visos privalomųjų mokymų programos ir parengta atnaujinta mokymo medžiaga, vadovaujantis naujausiomis teisės aktų redakcijomis.

8. Projektinė veikla. Biuras projektines veiklas įgyvendina savarankiškai ir kartu su partneriais, siekdamas stiprinti gyventojų sveikatą ir didinti sveikatos raštingumą. Projektai orientuoti į aktualias savivaldybės visuomenės sveikatos problemas, o veiklos vykdomos bendradarbiaujant su Higienos institutu ir Šilutės rajono savivaldybe (žr. 2 lent.).

2 lent. 2025 m. įgyvendinami projektai

Projekto pavadinimas
<p>8.1. Projektas „Kompleksinių ir integruotų, mokslu pagrįstų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo užtikrinimas, bazinių visuomenės sveikatos paslaugų tikslinėms grupėms teikimas“.</p> <p>Igyvendinti bandomojo diegimo modelių aprašai:</p> <p>8.1.1. Onkologinių ligų prevencijos bendruomenėje modelio aprašas.</p> <p>Vyko 3 dienų stovykla (37 ak. val.) suaugusiems asmenims, turintiems padidintą riziką susirgti onkologinėmis ligomis. Programą baigė 20 dalyvių. Taip pat vyko 4 dienų užsiėmimų ciklas (37 ak. val.) suaugusiems asmenims, kuriems diagnozuota onkologinė liga, ir jų artimiesiems. Programą baigė 21 dalyvis.</p> <p>Igyvendinant šį modelį siekta motyvuoti gyventojus gyventi sveikiau, stabilizuoti sergamumą onkologinėmis ligomis, gerinti onkologinėmis ligomis sergančių asmenų ir jų artimųjų gyvenimo kokybę.</p> <p>8.1.2. Motinos, vaiko ir šeimos sveikatos stiprinimo savivaldybėje modelio aprašas.</p> <p>Vyko 6 dienų užsiėmimų ciklas (39 ak. val.) nėščiosioms ir (ar) besilaukiančioms šeimoms. Programą baigė 10 dalyvių. Taip pat vyko 12 dienų užsiėmimų ciklas (43 ak. val.) šeimoms, auginančioms 0–</p>

3 metų amžiaus vaikus. Programą baigė 19 dalyvių. Modelis įgyvendintas vykdant tėvystės įgūdžių ugdymo programą „Tėvystės gidas“, apimančią sveikatai palankią mitybą, fizinio aktyvumo reikšmę sveikatos stiprinimui, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo žala, psichikos sveikatos stiprinimą, moters ir vaiko sveikatą bei užkrečiamųjų ligų prevenciją.

8.1.3. Asmenų (65+) sveikatos stiprinimo bendruomenėje modelio aprašas
Įgyvendintos dvi stovyklos: 5 dienų stovykla Švėkšnoje ir 9 dienų stovykla Šilutėje (po 43 ak. val.). Stovyklos skirtos 65 metų ir vyresniems asmenims, taip pat jų šeimos nariams ar globėjams, prižiūrintiems 65 metų ir vyresnius artimuosius. Programą baigė 61 dalyvis. Šiuo modeliu siekta motyvuoti 65 metų ir vyresnius gyventojus gyventi sveikiau, stabilizuoti vyresnio amžiaus gyventojų traumų ir sužalojimų paplitimą bei gerinti 65 metų ir vyresnių asmenų gyvenimo kokybę.

1 nuotr. Užsiėmimų akimirkos.

8.2. Projektas „Gyventojų lėtinių neinfekcinių ligų prevencija Šilutės rajono savivaldybėje“ (Nr. 23-514-P-0002).

Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras kartu su partneriu – Šilutės rajono savivaldybės administracija – nuo 2024 m. liepos 3 d. įgyvendina projektą „Gyventojų lėtinių neinfekcinių ligų prevencija Šilutės rajono savivaldybėje“ (Nr. 23-514-P-0002).

Projekto tikslas – didinti sveikatos raštingumą, visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą ir kokybę tikslinėms grupėms Šilutės rajono savivaldybėje.

Tikslinė grupė – socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; neįgalūs asmenys; senyvo amžiaus asmenys; vaikai; jaunimas; rizikos sveikatai veiksniais patiriantys asmenys; asmenys, priskiriami pagrindinių lėtinių neinfekcinių ligų didelės rizikos grupėms.

Planuojama, kad projekto veiklose dalyvaus 2 505 unikalūs dalyviai. Projektą numatoma įgyvendinti iki 2026 m. kovo 31 d.

2025 m. įgyvendintos veiklos (užsiėmimų / konsultacijų skaičius)

- Kompleksiniai gyvenimo būdo kokybės gerinimo ciklai vyresnio amžiaus asmenims – 337.

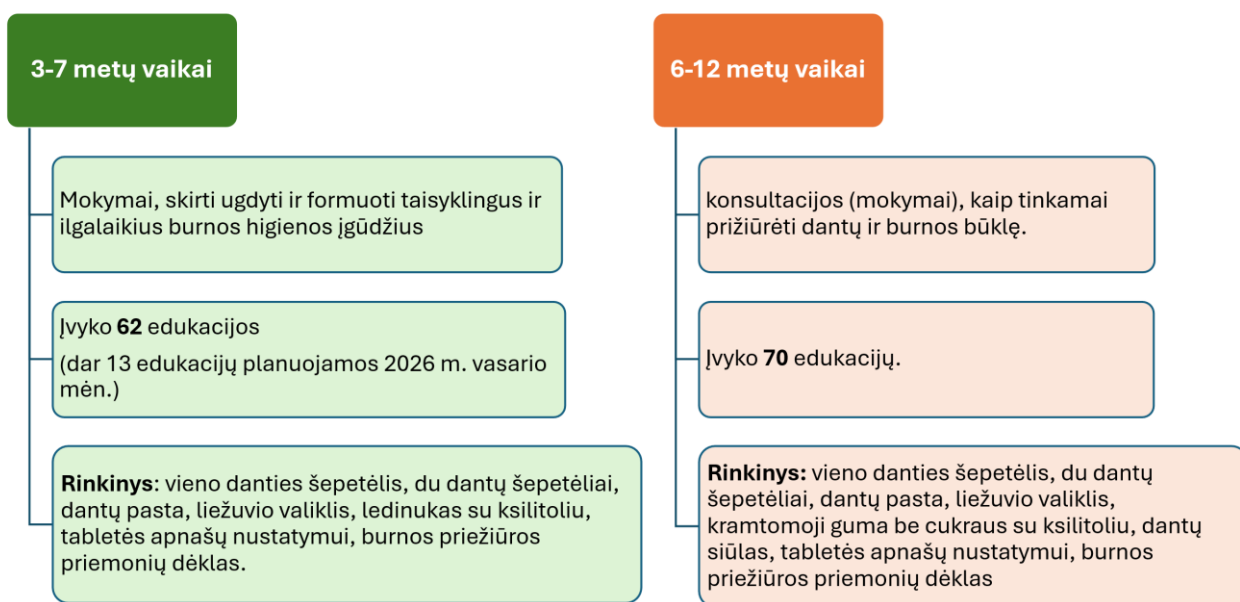
- „Mindfulness“ ir KET ciklai ŠKL riziką patiriantiems asmenims – 24.

- Fizinio aktyvumo mankštos vandenyje (baseine) CD riziką patiriantiems / sergantiems CD – 91.

- Mokymai 3–7 m. vaikų burnos higienos įgūdžiams – 67 (žr. 2 pav.).

- Konsultacijos 6–12 m. vaikams (burnos priežiūra, mitybos analizė / koregavimas, profesionalios burnos higienos poreikio įvertinimas) – 70 (žr. 2 pav.).

Iš viso per 2025 m. – 589 užsiėmimai / konsultacijos.

2 pav. Projekto veiklų apimtys

2 nuotr. Dantų priežiūros rinkinys

8.3. Projektas „Sveikatos stiprinimo programų tėvams „Neįtikėtini metai“ ir „Augame žaisdami“ organizavimas“.

Projekto tikslas – stiprinti pozityvios tėvystės įgūdžius, įgyvendinant programas „Neįtikėtini metai“ (angl. *Incredible Years*) ir „Augame žaisdami“ (angl. *Invest in Play*) Lietuvoje.

Projekto tikslinė grupė – ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų (3–12 m. ir 6–12 m.) tėvai, įtėviai, globėjai ir kiti ugdyje dalyvaujantys asmenys.

2025 m. rezultatai. 2025 m. mokymus baigė 33 tėvai. Įgyvendintos 3 grupės, iš viso įvyko 36 susitikimai po 2 val. (kiekvienai grupei – 12 tęstinių susitikimų).

“

Aš su didžiuliu dėkingumu tariau Ačiū už šią patirtį, kuri mane visapusiškai dar daugiau paaugino ir sutvirtino.

Aš labai mielai laukčiau pasidalinimo ir apie kitus planuojamus projektus, jei tik bus galima jungtis.

Vienos iš mamų atsiliepimas

”

8.4. Projektas „Psichoaktyviųjų ir narkotinių medžiagų vartojimo pirminės prevencijos ir intervencijos priemonių taikymas vaikams, paaugliams ir jų aplinkos nariams Šilutės rajono savivaldybės švietimo įstaigose“ (Nr. 23-514-P-0001).

Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras kartu su partneriu – Šilutės rajono savivaldybės administracija – nuo 2024 m. liepos 3 d. įgyvendino projektą „Psichoaktyviųjų ir narkotinių medžiagų vartojimo pirminės prevencijos ir intervencijos priemonių taikymas vaikams, paaugliams ir jų aplinkos nariams Šilutės rajono savivaldybės švietimo įstaigose“ (Nr. 23-514-P-0001).

Projekto tikslas – mažinti su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu susijusias sveikatos ir socialines problemas, paskatinant Šilutės rajono savivaldybės vaikus ir jaunimą atsisakyti arba atidėti sprendimą pradėti vartoti psichoaktyvias medžiagas.

Tikslinė grupė – vaikai, jaunimas ir jų aplinkos nariai (šeima, mokykla, bendruomenė).

Igyvendintos veiklos

Projekto metu švietimo įstaigose įgyvendintos kompleksinės prevencinės ir kompetencijų stiprinimo veiklos:

- mokykla tėvams „Tabako ir alkoholio spąstai“;
- programa paaugliams dėl alkoholio, tabako ir marihuanos vartojimo prevencijos;
- 2 dienų mokymai visuomenės sveikatos specialistams, socialiniams darbuotojams ir mokytojams, skirti probleminio alkoholio, narkotikų vartojimo ir rūkymo prevencijai;
- visuomenės sveikatos specialistų mokymai, kaip padėti mesti rūkyti;
- edukacinė–praktinė stovykla paaugliams tema „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pirminė prevencija“, vykusi 2025 m. vasario mėn. Vainute, kaimo turizmo sodyboje „Ažuola“ (mokinių atostogų metu). Sutaupius lėšų viešųjų pirkimų metu, 2025 m. papildomai organizuota vaikų ir jaunimo stovykla Kintuose, kurioje dalyvavo 100 8–12 klasių mokinių, taip padidinant projekto veiklų aprėptį ir poveikį tikslinėms grupėms.

Pasiekti rezultatai

Planuota, kad projekto veiklose dalyvaus ne mažiau kaip 800 unikalų dalyvių. Projekto įgyvendinimo metu rodiklis viršytas – į veiklas įtraukta 1 177 unikalūs dalyviai. Didžiausią dalyvių dalį sudarė vaikai ir paaugliai, taip pat įtraukti jų aplinkos nariai ir specialistai (mokytojai, socialiniai darbuotojai, visuomenės sveikatos specialistai). Įgyvendintos veiklos prisidėjo prie dalyvių informuotumo didinimo, rizikingo elgesio prevencijos ir prevencinių / intervencinių kompetencijų stiprinimo mokyklos bendruomenėje.

Projekto trukmė ir finansavimas

Bendra projekto vertė – 137 399,11 Eur. Projektą iš pradžių planuota įgyvendinti iki 2025 m. kovo 31 d., tačiau sutaupius lėšų viešųjų pirkimų metu projekto sutartis buvo pratęsta, o projektas baigtas įgyvendinti 2025 m. lapkričio 27 d.

Per 2025 m. šiame projekte dalyvavo 319 asmenų.

3 nuotr. Stovykla Kintuose

9. Savivaldybės sveikatos rėmimo programos įgyvendinimas.

2025 m. Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras įgyvendino Savivaldybės sveikatos rėmimo programos priemones, skirtas užkrečiamųjų ligų prevencijai, visuomenės sveikatos stebėsenai ir sveikatinimo veiklų plėtrai įgyvendinti panaudotos lėšos:

- vakcinacija nuo gripo – 2 664 Eur (paskiepyti 222 asmenys);
- vakcinacija nuo erkinio encefalito – 8 350 Eur (paskiepyti 334 asmenys);
- maudyklų vandens ir smėlio tyrimai – 3 000 Eur;
- šokių užsiėmimai TAU – 5 000 Eur;
- narkotinių medžiagų testai – 1 948,04 Eur.

9.1. Vakcinacija.

2025 m. organizuota tikslinių grupių vakcinacija nuo gripo ir erkinio encefalito.

9.1.1. Vakcinacija nuo gripo. Spalio–lapkričio mėnesiais nuo gripo paskiepyti 222 Šilutės r. sav. švietimo, kultūros ir socialinės srities įstaigų darbuotojai (iki 65 m.), vadovaujantis įstaigų pateiktais darbuotojų sąrašais. Vakcinoms ir vakcinacijos paslaugai panaudota 2 664 Eur.

9.1.2. Vakcinacija nuo erkinio encefalito. Siekiant sumažinti erkinio encefalito riziką ir apsaugoti darbuotojus, kurių darbas susijęs su buvimu lauke, paskiepyti 334 Šilutės r. sav. įstaigų darbuotojai (žr. 3 lent.).

3 lent. Tikslinių grupių vakcinacija nuo gripo ir erkinio encefalito 2025 m.

VAKCINACIJA	GRIPAS	ERKINIS ENCEFALITAS
Tikslinė grupė	Šilutės r. sav. švietimo, kultūros ir socialinės srities įstaigų darbuotojai (<65 m.)	Šilutės r. sav. įstaigų darbuotojai, dirbantys ir būnantys lauke.
Paskiepytų asmenų skaičius, vnt.	222 asmenys	334 asmenys: 1-ąją doze – 104; 2-ąją doze – 106; 3-ąją doze – 97; palaikomąją doze – 27.
Vakcinų su vakcinacijos paslauga kaina, Eur.	2 664	8 350

10. Viešieji pirkimai.

Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras viešuosius pirkimus vykdo vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės aktais, užtikrindamas skaidrumą, konkurenciją ir lėšų panaudojimo efektyvumą. Pirkimai atliekami siekiant įsigyti prekes, paslaugas ar darbus, reikalingus biuro veiklai, laikantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų.

Pirkimai, kurių vertė viršija 15 000 Eur, vykdomi per Centrinę perkančiąją organizaciją – Šilutės rajono savivaldybės administraciją.

Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro viešųjų pirkimų informacija ir viešųjų pirkimų registras skelbiami Biuro interneto svetainėje: silutessveikata.lt → Administracinė informacija → Viešieji pirkimai.

III SKYRIUS.

ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMAS

11. Darbuotojų skaičius ir kompetencijų stiprinimas.

Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure 2025 m. buvo patvirtintos 25,35 pareigybės (žr. 4 lentelę), iš kurių 2025 m. gruodžio 31 d. užimtos 23,6 pareigybės. Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenimis, 2025 m. gruodžio 31 d. Biure buvo registruota 30 apdraustųjų asmenų.

Siekiant užtikrinti kompleksinį ir savalaikį psichikos sveikatos paslaugų teikimą Šilutės rajono savivaldybės gyventojams, buvo pasitelkti specialistai, dirbę pagal paslaugų teikimo sutartis: 2 psichologai ir 1 priklausomybių konsultantas.

2025 m. buvo užtikrintas nuoseklus darbuotojų profesinių kompetencijų stiprinimas – visi Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojai dalyvavo mokymuose ir kvalifikacijos kėlimo veiklose. Didžiausias dėmesys skirtas sveikatos stiprinimo srities žinių ir praktinių įgūdžių tobulinimui.

Darbuotojų aukštojo mokslo kvalifikacijos įgijimas ir studijų užbaigimas. 2025 m. 3 Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojai baigė visuomenės sveikatos krypties bakalauro studijas, o 2 darbuotojai – visuomenės sveikatos krypties magistro studijas. Iš viso 3 studijas baigę darbuotojai pasinaudojo Savivaldybės studentų rėmimo programos teikiamomis galimybėmis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodeksu ir kitais teisės aktais atnaujinti darbuotojų pareigybių aprašymai, darbuotojams suformuoti metinės veiklos lūkesčiai.

4 lent. Įstaigos darbuotojų sudėtis

Pavadinimas	Pareigybių skaičius	Fizinių asmenų skaičius
1. Administratorius	1	1
2. Direktorius	1	1
3. Direktoriaus pavaduotojas	1	1
4. Projekto „Sveikatos stiprinimo programų „Neįtikėtini metai“ ir „Augame žaisdami“ organizavimas“ grupės vadovas	0,5	2
5. Psichologinės gerovės specialistas	1	2*
6. Savižudybių prevencijos koordinatorius	1	1
7. Valytojas	0,5	1
8. Visuomenės sveikatos specialistas sveikos mitybos skatinimo srityje	1	1
9. Visuomenės sveikatos specialistas, vykdamas sveikatos priežiūrą mokykloje	15,35	17
10. Visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos specialistas	1	1
11. Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas	2	2
Iš viso:	25,35	30

*1 iš jų vaiko auginimo atostogose.

IV SKYRIUS. ĮSTAIGOS PARTNERYSTĖS, BENDRADARBIAVIMAS, ĮVERTINIMAI

12. Bendradarbiavimas. 2025 m. Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras vykdė tarpinstitucinį bendradarbiavimą, sudarydamas bendradarbiavimo sutartis bei bendradarbiavimo ir konfidencialumo sutartis, reikalingas paslaugų teikimui ir savižudybių prevencijos algoritmo taikymui.

12.1. 2025 m. pasirašyta bendradarbiavimo sutartis:

- Su Macikų socialinės globos namais – dėl priklausomybių konsultanto paslaugų teikimo.

12.2. Bendradarbiavimo ir konfidencialumo sutartys dėl savižudybių prevencijos algoritmo taikymo:

- UAB „Ego PS“ (Psichikos sveikatos centras);
- UAB „Puriena“;
- VšĮ Šilutės pirminės sveikatos priežiūros centras;
- Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos apskrities Vaiko teisių apsaugos skyrius Šilutės rajone;
- Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnyba;
- Šilutės socialinės globos namai;
- Šilutės rajono savivaldybės administracija;
- Greitosios medicinos pagalbos tarnybos Klaipėdos filialo Tauragės teritorinis skyrius;
- Tauragės apskrities vyriausiasis policijos komisariatas;
- Šilutės socialinių paslaugų centras.

13. Savanorystė. Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2025 m. aktyviai dalyvavo jaunimo savanoriškos tarnybos (JST) organizavime ir vykdyme bei sudarė galimybes jauniems žmonėms įsitraukti į prasmingą veiklą sveikatos stiprinimo ir prevencijos srityje.

Biuras yra akredituota savanorius priimanti organizacija, todėl savanoriai įtraukiami į įvairias veiklas: prisideda organizuojant renginius, dalyvauja prevencijos veiklose ir kitose iniciatyvose, pvz., „Nemokama senjorų popietė Šilutės ledo arenoje“, donorystei skirtuose renginiuose, Biuro organizuojamose fizinio aktyvumo mankštose ir kitose visuomenės gerovei skirtose veiklose.

Programos dalyviai, įgyvendinę 6 mėnesių nuoseklų savanoriavimą, gauna oficialų JST pažymėjimą, patvirtinantį įgytus įgūdžius ir galintį būti pripažįstama stojant į aukštąsias mokyklas. JST skatina jaunimo pilietiškumą ir socialinį aktyvumą, suteikia galimybę pažinti sveikatos sritį iš vidaus bei įgyti praktinių įgūdžių.

2025 m. Visuomenės sveikatos biure savanorišką tarnybą pradėjo ir baigė 4 savanoriai (1 savanorė iš Vainuto gimnazijos, 3 iš Vydūno gimnazijos).

14. Praktika. Per 2025 m. Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure praktiką atliko 2 praktikantės iš Klaipėdos valstybinės kolegijos ir 1 praktikantė iš Lietuvos sveikatos mokslų universiteto.

15. Gautas padėkos ir apdovanojimai. 2025 m. Biuras gavo šias padėkas ir apdovanojimus:

1. Žemaičių Naumiesčio gimnazijos padėka Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorei Kristinai Surplei už bendradarbiavimą ir aktyvų įsitraukimą į gimnazijos bendruomenės gyvenimą įgyvendinant projektus.

2. Šilutės rajono savivaldybės padėka Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui už savanorystės idėjos puoselėjimą, įtraukiant jaunos žmones.

3. Šilutės socialinės globos namų padėka Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui už nuoširdų bendradarbiavimą, pagalbą ir vertingą indėlį į bendruomenės gerovę.

4. Šilutės rajono savivaldybės padėka Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui už jaunimo stovyklų organizavimą.

5. Šilutės rajono savivaldybės padėka Šilutės visuomenės sveikatos biurui ir direktorei Kristinai Surplei už suaugusiųjų mokymo savaitės „Mokymosi sodas“ renginių organizavimą ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo idėjų puoselėjimą.

6. Apdovanojimas „Jaunimo iniciatyva 2025“ Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui už jaunimo stovyklų organizavimą.

7. Visuomeninės organizacijos „Gelbėkit vaikus“ padėka Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui už sėkmingą „Pyragų dienos 2025“ organizavimą.

V SKYRIUS. IŠŠŪKIAI

16. Problemos. Esminis įstaigos veiklos iššūkis išlieka nepakankamas finansavimas, kuris neatitinka LR sveikatos apsaugos ministro patvirtintos dotacijų poreikio apskaičiavimo metodikos. Nors auga darbo užmokesčio fondas ir veiklos kaštai, skiriami asignavimai išlieka stabiliai per maži, o tai tiesiogiai riboja paslaugų prieinamumą ir įstaigos modernizavimo galimybes.

Kitas reikšmingas įstaigos veiklos iššūkis – nepakankamas visuomenės sveikatos paslaugų skaitmenizavimas nacionaliniu lygmeniu. Nors visuomenės sveikatos biurui yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos dalis ir teikia licencijuotas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas,

iki šiol nėra sudaryta galimybė privalomųjų sveikatos mokymų pažymėjimų išdavimą administruoti ir teikti per *e. sveikatos* sistemą.

Šiuo metu nėra vienodų, unifikuotų visuomenės sveikatos biurų veiklų registravimo ir veiklos apskaitos sistemų, todėl veiklų fiksavimas, suvedimas ir ataskaitų rengimas tampa sudėtingesnis bei reikalauja papildomų administracinių resursų. Neturint įstaigoje priskirto IT specialisto, dažnai kyla praktinių sunkumų užtikrinant sklandų, šiuolaikišką ir nuoseklų veiklų registravimą bei jų apskaitą.

VI SKYRIUS. APIBENDRINIMAS

2025 metais Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras nuosekliai vykdė valstybės perduotas savivaldybei visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, įgyvendino savarankiškas funkcijas bei projektines veiklas, užtikrindamas paslaugų prieinamumą ir aukštą veiklų aprėptį skirtingoms tikslinėms grupėms: vaikams ir jaunimui, šeimoms, darbingo amžiaus ir vyresnio amžiaus gyventojams, socialiai pažeidžiamiems asmenims.

Reikšmingiausi 2025 m. veiklos rezultatai – bazinių visuomenės sveikatos paslaugų plano rodiklių viršijimas ir paslaugų paklausos augimas. Ypač didelė aprėptis pasiekta ugdymo įstaigose: sveikos mitybos (162 proc.) ir traumų prevencijos (183 proc.) veiklose, taip pat burnos higienos (108 proc.) ir užkrečiamųjų ligų prevencijos (110 proc.) srityse. Bendruomenėse išplėstos fizinio aktyvumo veiklos (18–64 m. – 167 proc., 65+ – 130 proc.) bei traumų prevencija (202 proc.). Psichikos sveikatos srityje užtikrintas paslaugų prieinamumas ir intensyvumas: ankstyvosios intervencijos programą baigė 121 proc. planuotų jaunuolių, priklausomybių konsultacijomis pasinaudojo 251 proc. planuotų asmenų, psichologinės gerovės paslaugos teiktos stabiliai (103 proc.), sustiprinta savižudybių prevencijos koordinavimo apimtis (117 proc.). Sveikatos raštingumo didinimo ir informacijos sklaidos veiklos reikšmingai padidėjo (170 proc.).

Svarbi pažanga padaryta infrastruktūros gerinimo srityje: atnaujinti ir įrengti sveikatos kabinetai Šilutės lopšeliuose-darželiuose „Raudonkepuraitė“ ir „Žvaigždutė“, Biure įrengti papildomi kabinetai individualioms konsultacijoms ir sveikatos rodiklių nustatymui.

Biuras užtikrino tęstinę visuomenės sveikatos stebėseną, buvo parengta ir pateikta Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2024 m. ataskaita bei suformuluotos rekomendacijos savivaldybei ir specialistams (tuberkuliozės kontrolė, žarnyno infekcijų mažinimas, prevencinių programų tęstinumas, cukrinio diabeto valdymas). Savivaldybės sveikatos rėmimo programos priemonės įgyvendintos tikslingai, įskaitant tikslinių grupių vakcinaciją nuo gripo (222 asmenys) ir erkinio encefalito (334 asmenys), taip pat maudyklų stebėseną ir kitas visuomenės sveikatai svarbias veiklas.

Savarankiškųjų funkcijų kontekste išsiplėtė valgiaraščių rengimo apimtys ir paslaugų gavėjų

ratas – be ikimokyklinių įstaigų, tęstas ir plėstas valgiaraščių rengimas bendrojo ugdymo įstaigoms, fiksuojamas nuoseklus perspektyvinių ir pritaikyto maitinimo valgiaraščių augimas, kas rodo didėjančią poreikį ir Biuro kompetencijos svarbą. Taip pat prisidėta prie sveikesnių mitybos pasirinkimų skatinimo, plečiant „Rakto skylutės“ ženklu pažymėtų produktų asortimentą savivaldybėje.

Projektinė veikla 2025 m. buvo aktyvi ir rezultatyvi: įgyvendinti mokslu pagrįstų integruotų paslaugų modeliai (onkologinių ligų prevencija, motinos–vaiko–šeimos sveikatos stiprinimas, 65+ sveikatos stiprinimas), tęstas ES lėšomis finansuojamas lėtinių neinfekcinių ligų prevencijos projektas (per 2025 m. – 589 užsiėmimai/konsultacijos), įgyvendintos pozityvios tėvystės programos (33 mokymus baigę tėvai), o psichoaktyviųjų medžiagų prevencijos projektas pasiektus rodiklius viršijo (1 177 unikalūs dalyviai), prisidedant prie vaikų ir jaunimo rizikingo elgesio prevencijos.

Žmogiškųjų išteklių valdymo srityje Biuras išlaikė paslaugų teikimo stabilumą, užtikrino darbuotojų kompetencijų stiprinimą ir kvalifikacijos kėlimą, pasitelkė papildomus specialistus pagal sutartis (psichologai, priklausomybių konsultantas, kt. specialistai) siekiant atliepti augantį psichikos sveikatos paslaugų poreikį. Taip pat stiprintas tarpinstitucinis bendradarbiavimas, pasirašytos sutartys paslaugų teikimui ir savižudybių prevencijos algoritmo įgyvendinimui, plėtota savanorystė (JST) ir priimti praktikantai, kas didina bendruomenės įtraukimą ir Biuro veiklą matomumą.

Kartu 2025 m. išryškėjo esminis veiklos iššūkis – nepakankamas finansavimas, neatitinkantis teisės aktuose numatytos dotacijos poreikio apskaičiavimo metodikos ir augančių kaštų. Tai apsunkina ilgalaikį veiklą planavimą, paslaugų tęstinumą ir galimybes pilnai atliepti didėjančius gyventojų poreikius.

Atsižvelgiant į 2025 m. rezultatus, 2026 m. prioritetais laikytina: užtikrinti bazinių paslaugų tęstinumą ir kokybę, stiprinti psichikos sveikatos paslaugų prieinamumą, didinti ugdymo įstaigų įsitraukimą į sveikatą stiprinančių ir aktyvių mokyklų tinklus, tęsti infrastruktūros gerinimą (pilnas naujo kabineto aprūpinimas), aktyviai telkti partnerius ir ieškoti sprendimų dėl tinkamo finansavimo užtikrinimo, kad Biuro veikla išliktų tvari ir atitiktų savivaldybės gyventojų poreikius.